

АНГЛОМОВНЕ НАВЧАННЯ В ХНМУ: СУЧАСНИЙ СТАН, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

МАТЕРІАЛИ
LI навчально-методичної конференції ХНМУ

Харків
ХНМУ
2018

Міністерство охорони здоров'я України
Харківський національний медичний університет

АНГЛОМОВНЕ НАВЧАННЯ В ХНМУ: СУЧАСНИЙ СТАН, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

**Матеріали
ІІ навчально-методичної конференції**

м. Харків, 31 січня 2018 року

Харків
ХНМУ
2018

УДК378.091.2:61=111(477)

А 64

Затверджено вченою радою ХНМУ.
Протокол № 1 від 25.01.2018.

Редакційна колегія

В.Д. Марковський, Л.В. Фоміна, С.О. Краснікова, Ж.І. Логвінова

А64 Англomовне навчання в ХНМУ: сучасний стан, проблеми та перспективи : матеріали ІІ навчально-методичної конференції , м. Харків, 31 січня 2018 р. / ред. кол. : В.Д. Марковський та ін. ; Харк. нац. мед. ун-т. – Харків : ХНМУ, 2018. – Вип. 9. – 156 с.

Матеріали, наведені у збірнику, висвітлюють різноманітні проблеми англomовного навчання, які виникають при викладанні як теоретичних, так і професійних дисциплін, а також дають можливість підвищити рівень професійної підготовки та сприяють активізації навчального процесу й покращанню якості освіти.

Збірник розрахований на викладачів вищих медичних закладів.

УДК 378.091.2:61=111(477)

оптимізації методів організаційної роботи, впровадженні сучасних активних та інтерактивних методів навчання, у допомозі деканатам VI та VII факультетів з підготовки англомовних студентів відносно організації заходів адаптації цього контингенту студентів.

Література:

1. Formation competences at laboratory-practical lessons in "Medical chemistry" / G.A Syrova, V.M. Petyunina, L.V. Lukyanova et al. // SCIENCE AND LIFE: Proceedings of articles the international scientific conference. Czech Republic, Karlovy Vary. – Ukraine, Kyiv, 22 Desember 2017. – Czech Republic, Karlovy Vary: Sklen?n? M?stek.

2. Аналіз проблем адаптації іноземних студентів – першокурсників до навчання та шляхи їх вирішення / Г.О. Сирова, В.О. Макаров, О.В. Савельєва, С.М. Козуб // Сучасні підходи до вищої медичної освіти в Україні (з дистанційним під'єднанням ВМ(Ф)НЗ України за допомогою відеоконференц-зв'язку) : матеріали XIV Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю, присвяченої 60-річчю ТДМУ (Тернопіль, 18– 9 трав. 2017 р.) : у 2 т. / Терноп. держ. мед. ун-т імені І. Я. Горбачевського. – Тернопіль: ТДМУ, 2017. – Т. 2. – С. 129– 133.

3. Наказ ректора ХНМУ № 415 від 07.12.2015 р. "Положення про порядок відпрацювання студентами Харківського національного медичного університету навчальних занять".

4. Наказ ректора ХНМУ № 374 від 30.10.2017 "Про внесення змін та доповнень до Положення про порядок відпрацювання студентами Харківського національного медичного університету навчальних занять".

5. Лебединець Т.М. Технологія критичного мислення у процесі професійної підготовки у ВНЗ / Т.М. Лебединець, І.В. Гуляєва, Л.В. Мироненко // Інноваційні технології в системі професійної підготовки студентів в ХНМУ : матеріали XLVIII навч.-метод. конф. (10 грудня 2014 р., м. Харків)/ ред. кол. : В.Д. Марковський та ін. – Харків : ХНМУ, 2014. – Вип. 5. – С. 137–139.

КОМПЛЕКСНИЙ ПІДХІД ДО НАВЧАННЯ ПЕРШОКУРСНИКІВ-ІНОЗЕМЦІВ НА КАФЕДРІ МЕДИЧНОЇ ТА БІООРГАНІЧНОЇ ХІМІЇ ХНМУ

Сирова Г.О., Левашова О.Л., Тішакова Т.С., Козуб С.М.

Серед ВНЗ України Харківський національний медичний університет (ХНМУ) посідає провідні позиції за кількістю іноземних студентів. На сьогодні в ХНМУ навчається до чотирьох тисяч іноземних студентів із 80 країн світу. Навчання іноземних студентів в групах з викладанням англійською мовою ведеться з 1996 р.

Ефективність навчання іноземних студентів значно залежить від рівня адаптованості. Період адаптації студентів, які приїжджають на навчання, процес тривалий і складний. Він містить безліч аспектів, серед яких пристосування до іншого соціокультурного середовища, кліматичних умов, часового поясу, до нової загальноосвітньої системи, мови спілкування, інтернаціонального складу груп тощо [1].

Практика показує, що навіть за найсприятливіших умов під час входження особистості в нову культуру, як правило, виникають різні труднощі та проблеми. Часто представники різних країн та культур мало знають один

про одного, керуються стереотипними уявленнями, мають недостовірну, а іноді й спотворену інформацію про іншу культуру й відчують відносно неї упередження, що не може не позначитися на тривалості й складності адаптації до іншого соціокультурного середовища. Усе це також актуалізує проблему соціальної адаптації іноземних студентів [2].

В успішній соціалізації, адаптації й організації навчального процесу іноземних студентів у медичному ВНЗ велику роль відіграють викладачі як носії професійних цінностей представники культури, у тому числі мовної. Основною проблемою успішного входження іноземних студентів у навчальний процес є протиріччя між рівнем готовності таких студентів до сприйняття навчальної інформації та вимогами вищої школи [1].

Ураховуючи багаторічний досвід викладання іноземним студентам, можна констатувати, що африканські англо- та франкомовні студенти відкриті, легко йдуть на контакт, але водночас схильні до тривожності, мають брак контролю й підвищену реакцію на "небезпеку". Викладач повинен приділяти увагу дисципліні, бути відкритим та м'яким у спілкуванні. Для таких студентів не рекомендується застосовувати демократичний стиль спілкування. Студенти з Південно-Східної Азії спокійно сприймають зміни, контролюють власні емоції, стежать за своєю репутацією, але водночас замкнуті, уперті й складно йдуть на контакт. Мотивація особистісних досягнень, використання самостійних видів навчання, розгляд питань, що потребують міркування, буде успішним при роботі з такими студентами. Студенти з Близького Сходу, арабських країн контактні, не бояться критики, проявляють інтерес до інших людей, але вони не дисципліновані, конфліктні. Викладач повинен бути спокійним та делікатним у спілкуванні з ними, розвивати навички самодисципліни у студентів, а також використовувати форму дискусії в процесі навчання. Впливати на мотивацію студентів до навчання можна, використовуючи тести й інші матеріали, пов'язані зі спеціальністю. Наприклад, варто застосовувати тестові питання, пов'язані зі скаргами пацієнта [3, 4].

Таким чином, під час навчання іноземних студентів, особливо на першому курсі, дуже важлива особистість викладача, а саме: його досвід, компетентність, грамотність, толерантність, об'єктивність та комунікабельність.

Одним з видів навчальної діяльності є написання рефератів, тексти яких допомагають знайомитися з новою інформацією, відпрацьовувати навички використання лексики й медичної термінології. Своєю чергою, викладачі хімії, біології, фізики також уводять нові терміни та звертають увагу студентів як на особливості їх використання в різноманітних реченнях, так і на лексико-граматичні характеристики. Тому зазначені скоординовані дії викладачів допомагають студентам орієнтуватися в складному навчальному процесі як засобу отримання спеціальних знань [5, 6].

Іншою, не менш важливою проблемою для майбутніх лікарів є оволодіння письмовою мовою, яка буде необхідною їм у подальшому медичному житті під час заповнення медичних карт, написання історій хвороб.

Одним з важливих загальнонавчальних умінь є конспектування. На ньому ґрунтується весь навчальний процес, тому що для підготовки до занять студентам постійно доводиться використовувати конспекти лекцій викладача, навчального матеріалу, розділу або додаткової літератури. Адже конспект - це стислий виклад джерела, до якого можна звернутися навіть

через декілька років, бо він вважається найбільш універсальним видом записів порівняно з іншими формами. Важливими вимогами до конспекту є ясність і стислість, а також внутрішня логіка викладу. Конспекти при обов'язковій стислості містять не тільки основні положення й висновки, а й факти, докази, приклади. Адже твердження, яке не підкріплене фактом або переконливим прикладом запам'ятати важче [6].

Поряд з іншими видами навчальних занять велике значення для формування у іноземних студентів хімічного мислення має лабораторний практикум. Під час виконання лабораторних робіт у студентів розвиваються навички проведення хімічного експерименту, уміння спостерігати, аналізувати, робити висновки. Першокурсники стають більш уважними, ретельними, акуратними. Лабораторний практикум проводять фронтальним способом, коли всі студенти працюють над однією темою: лабораторні роботи виконуються невеликими групами по 2–3 людини. Звіт про виконану роботу оформляється безпосередньо на лабораторних заняттях після обговорення в групі результатів експериментів та формулювання висновків. Колективне обговорення результатів експериментів сприяє розвитку в іноземних студентів вільного володіння хімічною термінологією, формує творче мислення, виховує почуття колективізму. Усе це дозволяє вирішити психологічну проблему адаптації іноземних учнів до студентського колективу. Під час проведення таких занять базовими принципами також є індивідуалізація та диференціація навчання [5-7].

Підготовка висококваліфікованих фахівців не можлива без організації ефективної самостійної роботи, яка має низку особливостей. По-перше, вона характеризується високою індивідуальною спрямованістю. Вибір способів, прийомів, темпів навчання враховує індивідуальні особливості та можливості тих, кого навчають, рівень їхньої підготовки. По-друге, самостійна робота диференційована: більш підготовлені учні отримують складні завдання, а менш підготовлені – прості. Для успішної реалізації вищевикладених принципів у процесі підготовки іноземних студентів розроблено навчально-методичний комплекс, що включає різнорівневі завдання для самостійної та групової роботи студентів з усіх розділів навчальної програми медичної хімії та біоорганічної хімії, здійснено повне забезпечення студентів необхідною навчально-методичною літературою, розроблено індивідуальні завдання для поточного й підсумкового контролю знань. Зміст завдань для самостійної роботи узгоджений і дотримується принципу наступності зі спеціальними дисциплінами, щоб забезпечити професійну спрямованість навчального процесу. Для тих, хто бажає підвищити свій рівень підготовки, на кафедрі медичної та біоорганічної хімії організовано кабінет для самостійної роботи студентів з мінібібліотекою трьома мовами, ноутбуками, підключеними до Інтернету [7].

Ефективно вирішувати проблеми адаптації іноземних студентів дозволяє позааудиторна робота: проведення різноманітних екскурсій, конкурсів, олімпіад, бесід та диспутів; організація вечорів дружби з іноземними студентами; підготовка й проведення тематичних вечорів, присвячених національним святкам, і багато іншого. Загальна спрямованість позааудиторної роботи полягає в прагненні виховувати в іноземних студентів любов

до України, української мови, розвивати толерантні стосунки між представниками різних національностей, урізноманітнюючи їхнє дозвілля.

З метою оптимізації процесу адаптації іноземних студентів на початковому етапі проводиться ознайомлення з культурою України, з її традиціями, святами тощо. Для цього розроблено тематику бесід, диспутів, дискусій тощо ("Різдвяні свята в Україні" тощо). Інформація студентам надається у формі мультимедійних презентацій, відеороликів, що сприяє кращому засвоєнню та запам'ятовуванню, а також здійснює виховний ефект.

Важливе місце в навчальному процесі ХНМУ належить організації та проведенню виховної роботи з іноземними студентами на різних рівнях: психологічному, соціокультурному, побутовому, кліматичному, фізіологічному, соціально-психологічному, мовленнєвому. Для швидшої адаптації студентів проводиться ознайомлення із соціально-правовими нормами України, новою для іноземців українською освітньою системою, правилами проживання в гуртожитках; забезпечення оперативного вирішення побутових і соціальних проблем іноземних студентів; попередження негативних явищ соціального характеру.

З метою забезпечення правопорядку в гуртожитках викладачі-куратори організовують та проводять профілактичну й роз'яснювальну роботу, зокрема доводять до відома студентів закон України та наказ ректора ХНМУ про заборону паління в громадських місцях, усі необхідні матеріали перекладені для іноземних студентів англійською мовою [8].

До України приїжджають іноземні громадяни з різних країн на навчання, а наше завдання ми бачимо в тому, щоб докласти максимум зусиль для того, аби таке бажання було реалізованим. Це сприятиме підвищенню іміджу української освіти на міжнародному освітньому просторі, адже навчання іноземних громадян в Україні - державне питання.

Література:

Кузьмінський А.І. Педагогіка вищої школи : навч. посібник / А.І. Кузьмінський. – Київ : Знання, 2005.

ПРОЗОРИЙ ПРОЦЕС ОБ'ЄКТИВНОГО ОЦІНЮВАННЯ УСПІШНОСТІ АНГЛОМОВНИХ СТУДЕНТІВ НА КАФЕДРІ МЕДИЧНОЇ ТА БІООРГАНІЧНОЇ ХІМІЇ ХНМУ

Сирова Г.О., Тішакова Т.С., Левашова О.Л., Савельєва О.В.

Навчання іноземних студентів у медичних ВНЗ країни є важливою складовою інтеграції країни в міжнародну систему освіти. Дотримуючись світових тенденцій, Харківський національний медичний університет (ХНМУ) пропонує навчання іноземним студентам англійською мовою – і з кожним роком кількість англомовних студентів підвищується. Якість навчання з будь-якої дисципліни визначається за допомогою оцінювання, що здійснює зворотній зв'язок, за допомогою якого можливо корегувати процес освіти для отримання бажаних результатів та підвищити ефективність навчального процесу [1].

На кафедрі медичної та біоорганічної хімії англомовні студенти-першокурсники вивчають "Медичну хімію" та "Біоорганічну хімію", які є одними з базових дисциплін, що формують світогляд майбутнього лікаря-спеціаліста. Викладання цих дисциплін проводиться за кредитно-модульною системою та спрямоване на формування в студентів знань з основних розділів